

CYNGOR GWYNEDD

Pwyllgor:	Pwyllgor Gwasanaethau Democratiaeth
Dyddiad y cyfarfod:	5ed Gorffennaf, 2022
Teitl yr Eitem:	Rôl y Pwyllgor Gwasanaethau Democratiaeth
Pwrpas:	Cyflwyno gwybodaeth am rôl y Pwyllgor Gwasanaethau Democratiaeth.
Swyddog (ion) cyswllt:	Geraint Owen, Pennaeth Gwasanaethau Democratiaeth

Adroddiad i gyfarfod o'r Pwyllgor Gwasanaethau Democratiaeth

1. Y PENDERFYNIAD A GEISIR

- Gofynnir i'r Pwyllgor Gwasanaethau Democratiaeth nodi'r wybodaeth sydd wedi ei gyflwyno.

2. CRYNODEB

- 2.1 Mae rôl penodol ar gyfer y Pwyllgor Gwasanaethau Democratiaeth wedi ei nodi yn Neddf Llywodraeth Leol (Cymru) 2011. Noder yn y Ddeddf fod y Pwyllgor Gwasanaethau Democratiaeth yn gyfrifol am faterion penodol (dan Adran 11), fel a ganlyn:
- Cyflawni rôl yr awdurdod lleol i benodi Pennaeth Gwasanaethau Democratiaeth
  - Adolygu'r gefnogaeth sydd ar gael yng nghyswllt staff, adeiladau ac adnoddau eraill sydd ar gael i'r Pennaeth Gwasanaethau Democratiaeth, er mwyn sicrhau eu bod yn ddigonol ar gyfer gofynion y rôl,
  - Cynhyrchu adroddiad, o leiaf pob blwyddyn, i'w chyflwyno i'r Cyngor Llawn yng nghyswllt cefnogaeth i Aelodau.
- 2.2 Mae 15 aelod ar y Pwyllgor. Mae'r aelodaeth ar sail cydbwysedd gwleidyddol y Cyngor, gan geisio sicrhau cynrychiolaeth o bob grŵp gwleidyddol. Mae'r Cadeirydd yn cael ei b/phenodi gan y Cyngor llawn yn flynyddol. Cyfrifoldeb y pwyllgor yw

penodi is-gadeirydd. Mae rôl bwysig gan y Cadeirydd fel pwynt cyswllt i holl aelodau'r Cyngor ar gyfer trafod unrhyw ofynion o ran cefnogaeth yn eu rôl.

- 2.3 Fel Pennaeth Gwasanaeth Democratiaeth, rwy'n pwysleisio o hyd fod yn rhaid wrth ddeialog agored gyda chi fel Aelodau etholedig er mwyn sicrhau fod y gefnogaeth a ddarperir i chi yn ateb eich gofynion ar gyfer y rôl. Felly rwy'n eich annog i gysylltu gyda mi neu Gadeirydd y pwyllgor i godi unrhyw faterion perthnasol. Fel aelodau o'r Pwyllgor, mae gennych gyfrifoldeb i fod yn cynrychioli eich cyd-aelodau, gan godi materion ar eu rhan.
- 2.4 Fel rydych i gyd yn ymwybodol, bu i mi gyflwyno fy adroddiad blynyddol i gyfarfod y Cyngor llawn ar y 23ain o Fehefin eleni.
- 2.5 Dros gyfnod y Cyngor diwethaf, bu symud ymlaen gyda'r ddarpariaeth sy'n cael ei gynnig i Aelodau etholedig yn sgil materion a godwyd yn y pwyllgor. Noder isod rhai enghreifftiau:
- Datblygu'r Mewnwyd aelodau i fod yn haws i'w ddefnyddio
  - Datblygu canllawiau a dolenni defnyddiol ar gyfer sut i edrych ar ôl eich hun ee gosod gweithfan yn gywir, ystyriaethau wrth gynnal syrjeris gyda'r cyhoedd, cefnogaeth iechyd meddwl ee trwy Medra
  - Mewnbwn i'r trefniadau ar gyfer cyfarfodydd rhithiol a chyfarfodydd aml leoliad
  - Mewnbwn i'r trefniadau ar gyfer yr etholiad, gan gynnwys cynnig opsiynau o ddarpariaeth TG, datblygu'r Llawlyfr Aelodau ac adnabod/blaenoriaethu rhaglen cyflwyno gwybodaeth ac hyfforddiant.
- 2.6 Mae'n debyg y bydd aelodau'r Pwyllgor yn rhoi sylw i'r materion a ganlyn dros y flwyddyn neu ddwy nesaf.

Adeiladu ar ddatblygiadau eleni

- 2.7 Bydd y ffocws eleni ar geisio sicrhau eich bod yn derbyn y wybodaeth a'r hyfforddiant angenrheidiol ar gyfer eich galluogi i gyflawni a datblygu yn eich rôl. Mae rhaglen o gyflwyniadau a hyfforddiant yn cael ei gynnig, ond cofiwch gysylltu gyda'r tîm Dysgu a Datblygu os ydych yn dymuno unrhyw hyfforddiant pellach neu wahanol.
- 2.8 Byddwn yn parhau gyda'r sesiynau anffurfiol i ferched sy'n Gynghorwyr, a hefyd yn cynnal sesiynau tebyg ar gyfer Cynghorwyr newydd. Bydd yn gyfle i drafod yn hollol anffurfiol, gofyn unrhyw gwestiwn, a chefnogi eich gilydd yn eich rôl.
- 2.9 Yn ogystal byddwn yn gweithredu'r Fframwaith Cynnal Pwyllgorau gan symud ymlaen i gynnig darpariaeth aml leoliad ar gyfer cyfarfodydd y Cyngor Llawn, Cabinet, Pwyllgor Cynllunio a Phwyllgorau Craffu. Mae cryn waith wedi ei wneud yn

y maes yma eisoes, ond lle i fod yn gwella o hyd. Byddwn yn cydweithio gyda chi ar hyn dros y misoedd i ddod.

Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021

2.10 Mae gofynion Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 yn dod i rym yn raddol, gyda manylion gofynion y ddeddf yn parhau i gael eu datblygu. Bydd angen sicrhau ein bod yn cydymffurfio gyda'r amodau o fewn y Ddeddf, gan edrych yn fanwl ar rai elfennau megis;

- gofynion gwe-ddarlledu,
- dyletswydd i annog pobl leol i gymryd rhan pan fo llywodraeth leol yn gwneud penderfyniadau,
- dyletswydd i wneud a chyhoeddi cynllun deisebau,
- parhau gyda'r gwaith o sicrhau mynediad o bell fel modd hwyluso gallu Aelodau i gyfrannu mewn pwyllgorau.
- Sicrhau adolygiad blynyddol ar gyfer gofynion hyfforddiant pob Cynghorydd yn unigol
- Adolygu amseroedd cynnal pwyllgorau

2.11 Mae rhai materion sy'n cael eu trafod yn flynyddol gan y Pwyllgor hwn, gan gynnwys ymgynghoriad Panel Annibynnol ar Gydabyddiaeth Ariannol (Cymru), gofynion deddfwriaethol perthnasol i'r maes, adroddiad blynyddol Pennaeth Gwasanaethau Democratiaeth, Calendr cyfarfodydd y Cyngor.

2.12 Edrychaf ymlaen at eich mewnbwn i symud y gwaith yma ymlaen.